

نام درس: منطق

شماره

(U)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران

آموزش و پرورش ناحیه ۱

دبیرستان نمونه دولتی گوئزر

وقت: ۷۵ دقیقه

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۳/

ساعت آزمون: ۸ صبح

رشته / پایه: دهم انسانی

شماره کلاس: ۴

نام طراح: فاطمه شریف زاده

نوبت خرداد ۱۴۰۲

مهر آموزشگاه

شماره صدائی

نام و نام خانوادگی:

صفحه (۱)

ردیف	شرح سوال	بارم
۱	تعیین کنید کدام عبارت درست و کدام نادرست می باشد؟ ۱- در تصدیقات، حکم و قضاوت وجود دارد، در این حالت به واقعیت داشتن یا نداشتن آن با سایر امور، کاری نداریم. ۲- به جز اسامی خاص و مفاهیمی که با صفات اشاره «این» و «آن» مشخص شده اند، تمامی مفاهیم، کلی هستند. ۳- جملات انشایی، خبری از عالم خارج نمی دهند، بلکه تمایلات و خواسته ها و احساسات را مطرح می کنند. ۴- اجزای قضیه شرطی «از خدا برکت، از شما حرکت» به ترتیب مقدم و تالی است. ۵- کلماتی که دارای بار ارزشی متفاوتی هستند یک پیام را منتقل می کنند. ۶- فن جدل جهت قانع کردن افراد برای انجام دادن عملی یا پذیرش مطلبی بکار می رود.	۱/۵
۲	جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید. ۱- علم منطق به همراه بیان قوانین حاکم بر ذهن، روشهای جلوگیری از را بیان می کند. ۲- در یک دسته بندی درست، لازم است هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم طبقه دیگر رابطه داشته باشند. ۳- هنگامی که شرایط استفاده از استقرای تعمیمی را به درستی رعایت نمی کنیم، دچار مغالطه می شویم. ۴- اگر موضوع قضیه کلی باشد، قضیه را و اگر مفهومی جزئی باشد، قضیه را می نامند. ۵- فراگیری مهارت تفکر و تفکر کردن درباره نحوه صحیح تفکر را تفکر می گویند.	۱/۵
۳	هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ مرتبط است؟ الف) نه هیچ کدام و شاید هر دو ب) معنای مترادف یک مفهوم ج) نهاد جمله د) هدف برهان ۱- دست یابی به حقیقت ۲- موضوع ۳- منفصل مانعه الجمع ۴- منفصل مانعه الرفع ۵- تعریف لغوی ۶- غلبه بر دیگران	۱
۴	نوع دلالت لفظ بر معنا را در عبارات زیر تعیین کنید. (مطابقی، تضمنی، التزامی) ۱- خورشید دلم روشن شد. ۲- پایم در این کفش راحت نیست.	۰/۵
ادامه سوالات در صفحه بعد		
نمره	با عدد: با حروف:	نام دبیر و امضا تاریخ:
		نمره تجدید نظر نام دبیر و امضا

نام و نام خانوادگی:	پایه / رشته:	شماره کلاس:	صفحه (۲)										
ردیف ۵	نوع مغالطات لفظی زیر را مشخص کنید. (اشتراک لفظ، توسل به معنای ظاهری، نگارشی کلمات، ابهام در مرجع ضمیر)	۰/۱۵	بارم										
۱- حمید به دنبال فرهاد بود که ناگهان وی فریاد زد. ۲- اگر فردی در یک عبارت بگوید: «درخت هایم را به غارت بردند» ولی درختانش در سر جای خود باقی مانده باشد.													
ردیف ۶	نسبت میان مصادیق دو مفهوم زیر را مشخص کنید. (تساوی، تباین، عموم و خصوص مطلق، عموم و خصوص من وجه)	۰/۱۵											
۱- درخت و میوه دار ۲- میخ و صندلی													
ردیف ۷	نوع تعریف های زیر را مشخص کنید. (از طریق ذکر مصادیق، لغوی، مفهومی)	۰/۱۷۵											
۱- شاعر: به افرادی نظیر سهراب سپهری، احمد شاملو، نیما یوشیج شاعر می گویند. ۲- سمپاد: سازمان ملی پرورش استعداد های درخشان ۳- قضیه: جمله با معنای خبری که می توانیم درباره صدق و کذب آن سخن بگوییم.													
ردیف ۸	اشکال تعاریف زیر را بنویسید. (واضح نیست، جامع نیست، مانع نیست، دوری است)	۱											
۱- سواره: کسی که پیاده راه نمی رود ۲- مادر: سنگ صبور ۳- درخت کیوی: درختی که میوه دارد ۴- دانش آموز: کسی که در مدارس متوسطه دوم درس می خواند													
ردیف ۹	نوع استدلال های زیر را تعیین کنید (استقرای تمثیلی، استقرای تعمیمی، استنتاج بهترین تبیین)	۰/۱۷۵											
۱- پس از تحقیق درباره روش اکثر فیلسوفان مسلمان، معتقدم معرفت فلسفی ایشان متکی بر استدلال عقلی است. ۲- شخصی در دریا در حال فریاد و دست و پا زدن است. احتمالاً او در حال غرق شدن است. ۳- صرف کردن هزینه برای مراقبت از سالمندان مانند تلف کردن مال برای ماشین فرسوده است. ماشین فرسوده را باید دور انداخت.													
ردیف ۱۰	احکام قضایا را در جدول زیر را کامل کنید.	۲											
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>اصل قضیه</th> <th>نقیض قضیه</th> <th>متضاد قضیه</th> <th>متداخل قضیه</th> <th>عکس مستوی</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>همه کارمندان مالیات می پردازند</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	اصل قضیه	نقیض قضیه	متضاد قضیه	متداخل قضیه	عکس مستوی	همه کارمندان مالیات می پردازند						
اصل قضیه	نقیض قضیه	متضاد قضیه	متداخل قضیه	عکس مستوی									
همه کارمندان مالیات می پردازند													
ردیف ۱۱	میان قضایای زیر چه رابطه ای از احکام قضایا وجود دارد؟ (تناقض، تضاد، تداخل، عکس مستوی)	۱											
۱- سالبه کلیه ← موجه کلیه ۲- سالبه جزئی ← موجه کلیه ۳- سالبه کلیه ← سالبه کلیه ۴- موجه جزئی ← موجه کلیه													
ردیف ۱۲	دامنه مصادیق موارد زیر را با علامت مثبت یا منفی مشخص کنید. موضوع نقیض قضیه «بعضی انسان ها ورزشکار هستند» ← محمول عکس مستوی قضیه «هر زاپنی چشم بادامی است» ←	۰/۱۵											

نام و نام خانوادگی:	پایه / رشته:	شماره کلاس:	صفحه (۳)																				
۱۳	قیاس های اقترانی زیر شکل چندم است؟ معتبر است یا نامعتبر؟ در صورت نامعتبر بودن، علت آن را ذکر کنید.	۲	<p>۱- بعضی حیوانات علفخوار نیستند.</p> <p>بعضی حیوانات گوشتخوار هستند.</p> <p>۲- بعضی علفخواران گوشتخوار نیستند.</p> <p>۲- هر درختی گیاه است.</p> <p>هر نخلی درخت است.</p> <p>بعضی گیاهان نخل هستند.</p>																				
۱۴	علت عدم تکرار حدوسط در قیاس های زیر را بنویسید.	۰/۱۵	<p>۱- انسان مو دارد. مو سفید می شود؛ پس انسان سفید می شود.</p> <p>۲- سعادت غایت زندگی انسان است، غایت زندگی انسان مرگ است. پس سعادت همان مرگ است.</p>																				
۱۵	نوع قضایای شرطی را در قضایای زیر تعیین کنید. (متصل، منفصل حقیقی، مانعه الجمع، مانعه الرفع)	۱	<p>۱- یا او اسرار مردم را می داند یا اسرار مردم را فاش نمی کند.</p> <p>۲- مرم رشد فکری نمی کنند در صورتی که در کشور مشکلات اقتصادی باشد.</p> <p>۳- ابوریحان بیرونی در بستر مرگ گفت: اکنون دو انتخاب پیش روی من است یا مسئله را بدانم و بمیرم یا نادانسته و جاهل درگذرم.</p> <p>۴- یا همه دانش آموزان در کلاس حاضر هستند یا هیچ یک از دانش آموزان در کلاس حاضر نیستند.</p>																				
۱۶	جدول زیر را با توجه به قیاس استثنایی کامل کنید.	۲	<table border="1"> <thead> <tr> <th>مقدمه اول</th> <th>مقدمه دوم</th> <th>نتیجه</th> <th>نوع قیاس استثنایی</th> <th>معتبر / نامعتبر</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>اگر کودک من سرما خورده باشد، تب و لرز خواهد داشت.</td> <td></td> <td>پس کودک من سرما نخورده است.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>این تلویزیون یا روشن است یا خاموش</td> <td>لیکن روشن نیست</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>هرگاه حسن رانندگی کند بیدار است</td> <td>لیکن حسن بیدار است</td> <td></td> <td></td> <td>نامعتبر</td> </tr> </tbody> </table>	مقدمه اول	مقدمه دوم	نتیجه	نوع قیاس استثنایی	معتبر / نامعتبر	اگر کودک من سرما خورده باشد، تب و لرز خواهد داشت.		پس کودک من سرما نخورده است.			این تلویزیون یا روشن است یا خاموش	لیکن روشن نیست				هرگاه حسن رانندگی کند بیدار است	لیکن حسن بیدار است			نامعتبر
مقدمه اول	مقدمه دوم	نتیجه	نوع قیاس استثنایی	معتبر / نامعتبر																			
اگر کودک من سرما خورده باشد، تب و لرز خواهد داشت.		پس کودک من سرما نخورده است.																					
این تلویزیون یا روشن است یا خاموش	لیکن روشن نیست																						
هرگاه حسن رانندگی کند بیدار است	لیکن حسن بیدار است			نامعتبر																			

نوع مغالطات زیر را تعیین کنید: (بار ارزشی کلمات - مسموم کردن چاه - نله گذاری - توسل به احساسات - بزرگ نمایی و کوچک نمایی)

- ۱- می گویی مادر من با شما بد حرف زده؟ اگر مادرم این کار را کرده حتماً حق داشته است.
- ۲- هر دانش آموز با استعدادی تشخیص می دهد که درس منطق بهترین درس پایه دهم انسانی است.
- ۳- حرف چه کسی را باور کنم؟ فرمایشات متین ایشان را که آرام بخش و روح افزاست یا اراجیف کسی که موجب نیرگی و آسفتگی روح انسان می شود؟
- ۴- فرد شیک پوشی مثل شما این رنگ لباس را انتخاب می کند.
- ۵- در این دنیای زیبا، تنها کج اندیشان خود رأی و مستبد هستند که برای آزادی انسان چهارچوب تعیین می کنند.
- ۶- ۹۷ درصد دانش آموزان سال آخر این آموزشگاه در سال گذشته در دانشگاههای دولتی، آزاد و غیرانتفاعی پذیرفته شده اند.

به سؤالات زیر پاسخ دهید:

- ۱- دو روش برای مقابله با «مغالطه تمثیل ناروا» را نام ببرید.
- ۲- قانون کلی «کیفیت نتیجه» در قیاس اقترانی را بنویسید.
- ۳- تفاوت مهم متفکر نقاد و غیرنقاد چیست؟

ردیف	بارم	سؤال
۱	۱/۵	۱- غ ۲- ص ۳- ص ۴- غ ۵- ص ۶- غ هر مورد ۰/۲۵
۲	۱/۵	۱- مغالطات ۲- عموم و خصوص مطلق ۳- تعمیم شتابزده ۴- محصوره - شخصیه ۵- نقادانه یا سنجشگرانه هر مورد ۰/۲۵
۳	۱	الف) ۴ منفصل مانعه الرفع ب) ۵ تعریف لغوی ج) ۲ موضوع د) ۱ دست یابی به حقیقت هر مورد ۰/۲۵
۴	۰/۵	۱- التزامی ۲- تضمینی هر مورد ۰/۲۵
۵	۰/۵	۱- ابهام در مرجع ضمیر ۲- توسل به معنای ظاهری هر مورد ۰/۲۵
۶	۰/۵	۱- عموم و خصوص من وجه ۲- تباین هر مورد ۰/۲۵
۷	۰/۲۵	۱- تعریف از طریق ذکر مصادیق ۲- تعریف لغوی ۳- تعریف مفهومی هر مورد ۰/۲۵
۸	۱	۱- دوری است ۲- واضح نیست ۳- مانع نیست ۴- جامع نیست هر مورد ۰/۲۵
۹	۰/۲۵	۱- استقرای تعمیمی ۲- استنتاج بهترین تبیین ۳- استقرای تمثیلی هر مورد ۰/۲۵
۱۰	۲	تناقض: بعضی کارمندان مالیات نمی پردازند. تضاد: هیچ کارمندی مالیات نمی پردازد. تداخل: بعضی کارمندان مالیات می پردازند. عکس مستوی: بعضی پرداخت کننده های مالیات کارمند هستند.
۱۱	۱	۱- تضاد ۲- تناقض ۳- عکس مستوی ۴- تداخل هر مورد ۰/۲۵
۱۲	۰/۵	بعضی انسان ها ورزشکار هستند نقیض ← هیچ انسانی ورزشکار نیست. موضوع: انسان + ۰/۲۵
		هر ژاپنی چشم بادامی است عکس مستوی ← بعضی چشم بادامی ها ژاپنی هستند. محمول: ژاپنی - ۰/۲۵
۱۳	۲	۱- شکل سوم ۰/۲۵ - نامعتبر ۰/۲۵ - شرط دوم و سوم را ندارد ۰/۵ ۲- شکل چهارم ۰/۵ - معتبر ۰/۵
۱۴	۰/۵	۱- مغالطه عدم تکرار حدوسط در لفظ - حدوسط: (دارای مو - مو) ۰/۲۵ ۲- مغالطه عدم تکرار حدوسط در معنا - غایت دو معنا دارد: هدف، آخر و انتها ۰/۲۵
۱۵	۱	۱- منفصل مانعه الرفع ۲- شرطی متصل ۳- منفصل حقیقی ۴- منفصل مانعه الجمع هر مورد ۰/۲۵
۱۶	۲	ردیف اول: مقدمه دوم: لیکن شب گذشته تب و لرز نداشت نوع قیاس: اتصالی - رفع تالی معتبر ردیف دوم: نتیجه: پس خاموش است نوع قیاس: انفصالی حقیقی معتبر
		ردیف سوم: نتیجه: پس حسن رانندگی می کند. نوع قیاس: اتصالی - مغالطه وضع تالی هر مورد ۰/۲۵
۱۷	۱/۵	۱- توسل به احساسات ۲- تله گذاری ۳- بار ارزشی کلمات ۴- تله گذاری هر مورد ۰/۲۵ ۵- مسموم کردن چاه ۶- بزرگ نمایی
۱۸	۱/۵	۱- توجه به وجوه اختلاف - یافتن استدلال تمثیلی مخالف ۰/۵ ۲- اگر یکی از مقدمات استدلال سالبه باشد نتیجه نیز سالبه خواهد بود. ۰/۵ ۳- جدی گرفتن فرایند تفکر و توجه آگاهانه به آن و پرسیدن سوالات درست و به جاست. ۰/۵
	۲۰	جمع نمره